

10. 5. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Založení obchodní korporace podle nové zákonné úpravy a vliv nového zákona o obchodních korporacích na dosavadní společnosti - část I.

Již déle než rok je ve Sbírce zákonů České republiky vyhlášen pod č. [90/2012](#) Sb. zákon o obchodních korporacích (ZOK), který upravuje, s účinností od 1. 1. 2014, záležitosti obchodních korporací. Právní úprava obsažená v ZOK není, ve vztahu k obchodním společnostem, úplná, neboť celou řadu záležitostí souvisejících s právními osobami, tudíž také s obchodními společnostmi (nově obchodními korporacemi), bude upravovat tzv. nový občanský zákoník (zákon č. [89/2012](#) Sb.). Nový občanský zákoník (NOZ), jakož i ZOK jsou hlavními součástmi rekodifikačního procesu českého soukromého práva, v jejichž důsledku dojde k nahrazení stávajícího občanského a obchodního zákoníku.

▣ ▣ ▣ **HOLEC, ZUSKA
& PARTNEŘI**

ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

Známým průvodním jevem rekodifikace soukromého práva v České republice je zavádění nových právních pojmů, které často označují i již dosud známé a zavedené instituty. V případě obchodní korporace tomu není jinak. Obchodní korporací se rozumí obchodní společnosti a družstva. ZOK rozlišuje obchodní společnosti na osobní společnosti, jimiž jsou veřejná obchodní společnost a komanditní společnost a kapitálové společnosti, které představují společnost s ručením omezeným a akciová společnost. Pro úplnost uvádíme, že za obchodní společnosti jsou považovány také evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení. V tomto úvodním dílu se budeme věnovat vybraným přechodným ustanovením ZOK, která blíže vymezují rámec právní úpravy obchodních společností vzniklých podle dosavadních právních předpisů, a jejichž právní poměry se budou nadále řídit již pouze novou právní úpravou.

Jak jsme výše uvedli, ZOK neobsahuje komplexní právní úpravu obchodních společností. Některé instituty týkající se právnických osob jsou obsaženy v NOZ (např. obecná úprava právnických osob, jednání za právníkou osobu apod.) a uplatní se také ve vztahu k obchodním společnostem. Specifická úprava obchodních společností je pak vesměs obsažena v ZOK. Nová právní úprava vychází především z dosud platného práva obchodních společností obsaženého v obchodním zákoníku, inspiruje se však také historickými úpravami a právní úpravou obchodních společností zejména v evropských státech. Nová úprava obsažená v NOZ a zejména pak v ZOK přináší celou řadu významných změn, na které by se podnikatelé využívající pro své podnikání formu obchodní společnosti, měli již teď začít připravovat.

NOZ a ZOK vejdou v účinnost, nedojde-li ještě k nějaké změně, dnem 1. 1. 2014 a předně je tedy

důležité znát praktický dopad nové právní úpravy tzv. korporátního práva na dosavadní obchodní společnosti. Na tuto otázku by měla dát odpověď přechodná ustanovení ZOK, zejména ustanovení § 775, podle něhož se tímto zákonem řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne jeho účinnosti a dále pak navazující ustanovení § 777 ZOK, které se blíže věnuje obsahu zakladatelských dokumentů obchodních společností. Podle později uvedeného ustanovení se ujednání společenských smluv, která jsou v rozporu s donucujícími ustanoveními ZOK, zrušují a obchodní korporace jsou povinny, do 6 měsíců od nabytí účinnosti ZOK přizpůsobit společenské smlouvy úpravě ZOK a doručit je do sbírky listin obchodního rejstříku. Pokud tak společnost neučiní, rejstříkový soud jí k tomu vyzve a stanoví dodatečnou přiměřenou lhůtu k nápravě, po jejímž marném uplynutí a k návrhu osoby, která osvědčí právní zájem, společnost zruší a nařídí její likvidaci. Podle dosavadní právní úpravy se kogentní (donucující) a dispozitivní ustanovení zákona rozlišují především pro úpravu obchodních závazkových vztahů, když kogentní ustanovení zákona jsou výslovně v zákoně vyjmenována. Odlišný princip se však uplatňoval v oblasti korporátního práva, kde jsou meze odlišné úpravy práv a povinností dány celkem striktně. Určení, zda je konkrétní ustanovení ZOK donucující či nikoli, bude podle nové právní úpravy docela obtížné a pro právního laika, jímž je většina podnikatelů, to bude spíše úkol nemožný. Nesplnění povinnosti přizpůsobit zakladatelský dokument může přitom vést až ke zrušení obchodní společnosti.

Obsah společenské smlouvy přímo rozšiřuje ustanovení § 777 odst. 4 ZOK, podle něhož se má za to, že obsahem společenských smluv obchodních korporací, které vznikly před účinností tohoto zákona, jsou i dosavadní ustanovení obchodního zákoníku, která upravovala práva a povinnosti společníků, pokud nejsou v rozporu s donucujícími ustanoveními ZOK nebo se od nich společníci neodchýlili ve společenské smlouvě. Co vlastně toto, poměrně složitě napsané ustanovení vlastně znamená z praktického hlediska pro společnost a její společníky? Předně je potřeba uvést, že se týká pouze ustanovení zákona - obchodního zákoníku, která upravují práva a povinnosti společníků. Taková ustanovení dosavadního obchodního zákoníku nesmí být v rozporu se ZOK a, současně, společníci je nevyloučili anebo ve společenské smlouvě nepřijali odlišnou úpravu vzájemných práv a povinností. Za splnění uvedených podmínek taková ustanovení dosavadního obchodního zákoníku, ke dni účinnosti ZOK, „vstoupí do společenské smlouvy“ a stanou se její součástí. Tyto důsledky mohou společníci vyloučit postupem podle ustanovení § 777 odst. 5 ZOK. Podle tohoto ustanovení se obchodní korporace, vzniklé podle dosavadní právní úpravy mohou, změnou společenských smluv, učiněnou nejpozději do 2 let ode dne účinnosti ZOK, podřídít ZOK jako celku.

Z uvedených ustanovení, mimo jiné, podle našeho názoru vyplývá, že vnitřní uspořádání obchodní společnosti vzniklé před účinností ZOK, která se nepodřídila tomuto zákonu jako celku, se řídí (i) společenskou smlouvou, která musí být do 6 měsíců ode dne účinnosti zákona dána do souladu s donucujícími ustanoveními ZOK, (ii) ustanoveními ZOK a (iii) ustanoveními dosavadního obchodního zákoníku, která upravují práva a povinnosti společníků, nejsou v rozporu s kogentními ustanoveními ZOK a společníci je ve společenské smlouvě nevyloučili nebo nepřijali odlišnou úpravu práv a povinností. Pokud se taková společnost nepodřídí v uvedené dvouleté lhůtě ustanovením ZOK, její vnitřní uspořádání se bude řídit obojí právní úpravou. Vzhledem k tomu, že ustanovení dosavadního obchodního zákoníku se (za splnění výše uvedených podmínek) stanou součástí společenské smlouvy společnosti, společníci mohou za trvání společnosti i taková jejich práva a povinnosti upravit odchýlně změnou společenské smlouvy, a to dohodou všech společníků, anebo, stanoví-li tak společenská smlouva, i rozhodnutím valné hromady společnosti (v obou případech musí být změna provedena formou notářského zápisu).

Je patrné, že nová právní úprava dopadne také na dnes existující společnosti založené podle dosavadních právních předpisů, jelikož přechodná ustanovení ukládají, ale i umožňují obchodní společnosti podřídít se více či méně nové právní úpravě. V dalších pokračováních tohoto tématu se budeme věnovat zejména změnám při zakládání obchodní korporace obecně, dále pak specificky

společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, které jsou nejčastěji využívanými právními formami obchodních společností pro podnikatelské účely v České republice a popíšeme některé odlišnosti od současné právní úpravy ve vztahu k založení a vzniku těchto kapitálových společností.

JUDr. Karel Zuska,
partner a advokát

Mgr. Iva Valová,
advokátka

[HOLEC, ZUSKA & Partneři advokáti](#)

Palác Anděl
Radlická 1c/3185
150 00 Praha 5

Tel.: +420 296 325 235

Fax: +420 296 325 240

e-mail: recepce@holec-advokati.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)

- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)